

## Türkiye Futbol Federasyonun A Milli Erkek Futbol Takımı Faaliyetleri Kapsamındaki Mali Durumunun Sportif Başarı Çerçevesinde Analizi

*Mehmet KOÇDEMİR<sup>1</sup>*

### ÖZET

**Amaç:** Futbol endüstrileştikçe, futbolda mali performans daha fazla önem kazanmış, mali durum ile sportif başarı arasında bir uyum olabileceği tartışılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda çalışma, Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımı'nın 2005-2022 yılları arasındaki 17 yılda, gelir ve giderler çerçevesindeki mali performansını belirleme çabasıdır. Çalışma aynı zamanda, bu dönemdeki sportif sonuçlar ile mali performansı karşılaştırmaktadır. Bu karşılaştırma mali performans ile sportif başarı arasında uyum olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

**Yöntem:** Bu araştırma çalışmasında, Türkiye Futbol Federasyonu'nun (TFF) internet sitesinde yer alan mali tablolarındaki A Milli Erkek Futbol Takımıyla ilgili gelir-gider verileri ve milli takımın elde ettiği müsabaka sonuçları kullanılmış ve analiz edilmiştir.

**Bulgular:** Bulgular, futbol milli takımının sportif başarısı ile mali performans arasında sürekli ve sistematik bir uyum olmadığını göstermektedir. Diğer bir ifade ile incelenen yıllarda, mali denge ile sportif sonuçlar arasında, sürekli şekilde olumlu ya da olumsuz yönde bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır.

**Sonuç:** Futbol milli takımı başarılarının artırılması bağlamındaki tartışmalarda, başarı üzerinde, mali performanstan daha fazla etki edebilecek değişkenler olacağı dikkate alınmalıdır.

**Anahtar Kelimeler:** Mali durum, Sportif başarı, Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımı.

### ABSTRACT

#### Analysis of the Financial Condition of the Turkish Football Federation Men's National Football Team Activities within the Framework of Sporting Success

**Purpose:** As football became industrialized, financial performance in football began to become more significant and it has been argued that there may be a harmony between financial performance and success in sports. In this context, this study attempts to determine the financial performance of the Turkey Men's National Football Team during the 17 years between 2005 and 2022. The study also compares sporting results with financial performance over this period. This comparison was made to determine whether there is harmony between financial performance and sports success.

**Method:** In this research study, income-expenditure data regarding the National Men's Football Team in the financial tables on the Turkish Football Federation (TFF) website and the competition results obtained by the national team were used and analyzed.

**Results:** The findings have indicated that there is no consistent and systematic relationship between the sporting success of the football national team and financial performance. In other words, in the years examined, it has been understood that there was no consistent positive or negative harmony between the financial balance and sports results.

**Conclusion:** In discussions on increasing the success of the national football team, it should be taken into account that there will be variables that may have a greater impact on success than financial performance.

**Keywords:** Financial condition, Sportive success, Türkiye A National Men's Football Team.

<sup>1</sup> Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ankara/TÜRKİYE, ORCID ID: 0000-0002-5046-4730, mehmetkocdemir@hotmail.com,

## GİRİŞ

Futbol, günümüzde tüm dünyada yüz milyonlarca oyuncu ile milyarlarca taraftarın ilgisini çekebilmiş olan, dünyadaki en popüler spordur (Khaitovich, 2023; Schwartz, 2021, 263; Hoffmann ark., 2002). Dünya kupaları futbol maçlarının oynanmadığı dönemlerde, dünyanın yaklaşık yarı nüfusunun yılda en az bir maç izlediği değerlendirilmektedir. Dünya kupalarının oynandığı üç haftalık kısa dönemlerde de bu düzeyde izleyici sayısına ulaşılmaktadır (Schwartz, 2021). Futbolun, insanları bir faaliyet etrafında sosyalleştirme potansiyeli, bu popülerliğe ulaşılmasında önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir (Khaitovich, 2023).

Futbolun, dünya üzerinde yaygınlığının artması ile birlikte, futbolun ekonomik yönü ile ilgili tartışmalar artmış ve sonuçta futbol ekonomisi konusunda birçok araştırma yapılmaya başlamıştır (Dobson, ve Goddard, 2001; Szymanski, 2010; Aza Conejo ark., 2007; Madeiro, 2007; Roberts ark., 2016; Ahlert, 2001; Saayman ve Rossouw 2008; Qorbani v., 2012; Talimciler, 2008).

Futbol, sosyal ve politik yönleri ile birlikte, oyuncu, seyirci, işletmeler, basın, ulusal ve uluslararası örgütler gibi birçok aktörü içine alan; yayın geliri, hediyelik satışı, sponsorluklar, hisse ticareti, bilet, oyuncu satışı gibi farklı gelir kaynakları ile ilişkisi olan bir ticari faaliyet alanı olarak değerlendirilmektedir (Karpavicius ve Jucevicius, 2009). Popülerliğinin sürekli biçimde artması, futbolu sürekli gelişen bir ekonomi haline getirmiştir. Hesaplanmasının güç olduğu ileri sürülse de sporun toplam küresel değerinin 1 trilyon doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir (Schwartz, 2021).

Futbolun küreselleşmesiyle birlikte, belki itici bir güç olmasa da futbol ekonomisinin dünya küresel ekonomisi üzerinde, ılımlı da olsa bir etki yarattığı değerlendirilmektedir (Waalkes, 2017). Bu bağlamda, bazı uluslararası turnuvaların, ev sahibi ülkelerin büyüme oranlarını bile olumlu yönde etkilediğini gösteren analizler yapılmıştır (Szymanski, 2010).

Avrupa'da 2021-2022 döneminde, futbol pazarı, Covid-19 gibi önemli bir salgının olumsuz etkisi olmasına karşın, 30 milyar Euro'ya ulaşmıştır (Aktifbank, 2020). Futbol ekonomisinin sürekli büyümesi, futbolun kulüpler düzeyinde bir ticari işletme gibi yönetilmesini gerekli kılmaya başlamıştır. Bu çerçevede, yapılan yatırımların karşılığının alınabilmesi ihtiyacı, futbol faaliyetlerinin finansal açıdan da daha iyi yönetilmesini gerekli kılmıştır. Özetle, futbola ayrılan kaynaklar, insanları bir araya getiren sosyal bir etkinliğin finanse edilmesi boyutlarının çok ötesine geçmiştir.

Ticarileşmenin artması, takım yöneticilerini bir yandan mali performansı sürdürülebilir hale getirme, bir yandan da sportif başarıları arttırmaya sevk etmiştir. Zira iyi bir mali durum başarıyı, başarı da iyi bir mali durumu destekleyebilmektedir. Bu bağlamda, ulusal takımların uluslararası spor faaliyetlerinde başarılı olmasını sağlamak üzere, önemli düzeydeki kaynaklar ulusal takımlara tahsis edilmektedir (Hoffmann ark., 2002).

Futbola ayrılan kaynaklar büyüdükçe, elde edilen sonuçların ölçülmesi ve izlenmesi ihtiyacı da artmıştır. Futbolda başarı farklı kriterler çerçevesinde ölçülmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmalardan bazıları, müsabakalarda gerçekleştirilen teknik, taktik, şut sayısı gibi oyun içi performans ile başarı arasındaki ilişkileri analiz etmiştir (Szwarc, 2007; Lago-Ballesteros ve Lago-Peñas, 2010; Lepschy ark., 2020). Oyun öncesinde başarıya etki eden unsurları araştıran çalışmaların önemli kısmı ise sporcuların elde ettiği ücretler ile başarı arasındaki ilişkileri belirlemeye çalışmıştır (Carmichael ark., 2011; Madsen ark., 2017; Leksowski, 2021). Bazı çalışmalarda, kulüpler düzeyinde uluslararası platformlarda elde edilen başarılar ile milli takımın başarıları arasında ilişki olduğu gösterilmeye çalışılmıştır (Leeds ve Leeds, 2009).

Ülkelerin demografik, coğrafi, kurumsal ve yapısal koşullarına odaklanılarak, bu koşullar ile sportif başarı arasındaki ilişkiler belirlenmeye çalışılmıştır (Garcia ark., 2007; Gasquez ve Royuela 2016). Öte yandan, ekonomik potansiyel ile sportif rekabet ve başarı arasındaki ilişkileri araştıran çalışmalarda, gelir dengesizliği ile sportif rekabet dengesi arasındaki ilişkiler ele alınmış (Mourao ve Teixeira, 2015), bazı araştırmalarda ise milli gelir ve sportif performans arasındaki ilişkiler belirlenmeye çalışılmıştır (Hoffmann ark., 2007). Ülkelerin makro seviyedeki mali potansiyeli ile başarı arasındaki ilişkileri ortaya koyan bu gibi çalışmalar dışında, kulüpler düzeyindeki finansal performans ve olumlu finansal görünüm ile başarı arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmalar da yapılmış ve bu çalışmalarda mali görünümün sportif başarıları bazen olumsuz (Sakınç ark., 2017) bazen de olumlu yönde (Pereira, 2018) etkileyebildiği gözlemlenmiştir.

Bu çalışma, TFF'nin 17 yıllık dönemdeki mali verilerini inceleyerek, TFF'nin Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımı ile ilgili mali performansının eğilimlerini belirleme, mali durum ile sportif başarılar arasındaki ilişkileri araştırarak, Türkiye ulusal örneği üzerinden alana katkı sağlama çabasıdır. Çalışma, TFF'nin erkek futbol milli takım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan gelir ve giderleri, dönemsel olarak analiz ederek, bu mali performans ile elde edilen sportif başarılar arasında bir uyum olup olmadığını araştırmaktadır. Ana iddiamız,

böyle bir uyumun sistematik ve sürekli olmadığı yönündedir. Bu çerçevede, çalışmanın ileriki bölümlerinde, araştırma yöntemi, bulgular, tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

## **YÖNTEM**

---

### ***Araştırma Modeli***

Araştırma, nicel araştırma modeline dayanmaktadır. Bu model çerçevesinde, Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımı ile ilgili TFF mali tablolarında yer alan veriler taranmış, elde edilen gelir-gider verileri çerçevesinde, mali analiz yöntemleri uygulanarak, 17 yıllık dönem için (2005-2022) gelir ve giderlerin seyri ile mali durum eğilimleri belirlenmiştir. Mali verilerden hareketle mali durumu değerlendirme ve analiz etme ihtiyacı özel sektörde borçlanma/borç verme ihtiyaçları sonucunda ortaya çıkmış (Horrihan, 1968), bu uygulamalar daha sonra kamu sektöründe de gelir-gider ve bilanço verilerine dayalı analizler ile yaygınlaşmıştır. Bu çalışmada da mali tablolarda yer alan verilerin yıllar itibariyle eğilimleri ortaya konulmuş, gelir-gider dengesi oran analizleri ile belirlenmiş ve sonuçlar görselleştirilerek karşılaştırılmıştır. Araştırmada ilk olarak, mali durumun 17 yıllık görünümü belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında, mali durum ile aynı dönemdeki sportif faaliyetlerin sonuçları, mali performans ile sportif başarı arasındaki uyumu belirlemek amacıyla karşılaştırılmıştır. Mali performans ile sportif başarı arasındaki ilişki, mali analiz sonucu elde edilen değerler çerçevesinde, gelirler- maç başına puanlar, giderler-maç başına puanlar, gelir-gider dengesi ile maç başına puanların dönemler itibariyle karşılaştırılması suretiyle gerçekleştirilmiş ve dönemsel istikrar ve istikrarsızlık gözlemlenmeye çalışılmıştır.

### ***Araştırma Grubu***

Bu çalışmada, hem mali bilgilerin hem de müsabaka sonuçlarına ilişkin bilgilerin elde edilebildiği, 2005-2022 yılları arasındaki 17 senelik dönemdeki, Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımıyla ilgili faaliyetler sonucunda, TFF tarafından elde edilen gelirler ile yapılan harcamaların seyri analiz edilmiş ve bu dönemde gerçekleşen müsabakaların sonuçları çerçevesinde, mali performans ve bu performansın erkek futbol milli takım başarısı ile ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

### ***Veri Toplama Yöntemleri***

Bu çalışmada yapılan analizler, TFF mali tablolarında yer alan ve erkek futbol milli takımı faaliyetleri için yapılmış giderler ve bu faaliyetlerden elde edilmiş gelirlere dayanılarak gerçekleştirilmiştir. Münhasıran Erkek A Milli Futbol Takımına ait ayrı bir mali tablo seti bulunmadığından, erkek futbol milli takım faaliyetlerinin mali sonuçları için TFF'nin mali tablolarında "milli takımlar gelirleri" ve "milli takımlar giderleri" olarak yer alan veriler

kullanılmıştır. Mali tablolarda yer alan milli takımlar verilerinin, tüm futbol milli takımlarını kapsamaması, çalışma için bir sınırlılıktır. Ancak Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetlerinin boyutlarının diğer kategorilerin çok üzerinde olduğu, diğer kategorilerin toplam değerler içindeki oransal ağırlığının sınırlı olacağı ve diğer kategorilerin sonuçları her yıla etki edeceğinden, gözlemlenen yıllar eğilimlerine etkisinin ihmal edilebileceği değerlendirilmiştir.

Araştırma çerçevesinde analiz edilen veriler, doküman incelemesiyle elde edilmiştir. Çalışma kapsamında, www.tff.org internet sitesinden, TFF mali bilgilerine ve müsabaka sonuçlarına ulaşılmıştır. Dönemsel bir karşılaştırma ve analiz yapılabilmesi için ilgili yıldaki maç sonuçları, mali tabloların yayımlandığı aylar (Haziran-Mayıs) dikkate alınarak tasnif edilmiştir. Maçlar, resmi ya da özel müsabaka ayrımı yapılmaksızın, galibiyet 3, beraberlik 1 ve mağlubiyet 0 puan olmak üzere puanlanarak, mali döneme (Haziran-Mayıs) isabet eden puan toplamlarına ulaşılmıştır. Daha sonra, çalışmanın sonraki uluslararası karşılaştırmalara da katkı sağlaması bakımından, gelir ve giderler, ilgili raporlama tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dolar alış kuru üzerinden dönüştürülmüştür.

### ***Veri Analizi***

Araştırma kapsamında 2005-2022 yılları arasındaki 17 yıllık dönemdeki, TFF mali verileri, bu dönemlerde gerçekleşen müsabakaların sonuçları, gelir, gider, maç sayıları, puanlar ve dolar cinsinden harcamalar ve ortalamaları içerecek şekilde Ek-1 ve Ek-2'de yer alan tablolarda konsolide edilmiştir.

Bulgular, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelir ve giderleri ile mali dengenin gelişimini belirlemek üzere, 17 yıllık dönem çerçevesinde (2005-2022), mali analiz teknikleri kullanılarak belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci aşamada, sportif başarı ile mali performans karşılaştırılmış ve bu 17 yıllık dönemde, gelirler-maç başına puanlar, giderler-maç başına puanlar, gelir-gider dengesi ile maç başına puanların karşılaştırılması yapılarak, mali durum ile sportif başarı arasında istikrarlı bir ilişki olup olmadığı gözlemlenmeye çalışılmıştır.

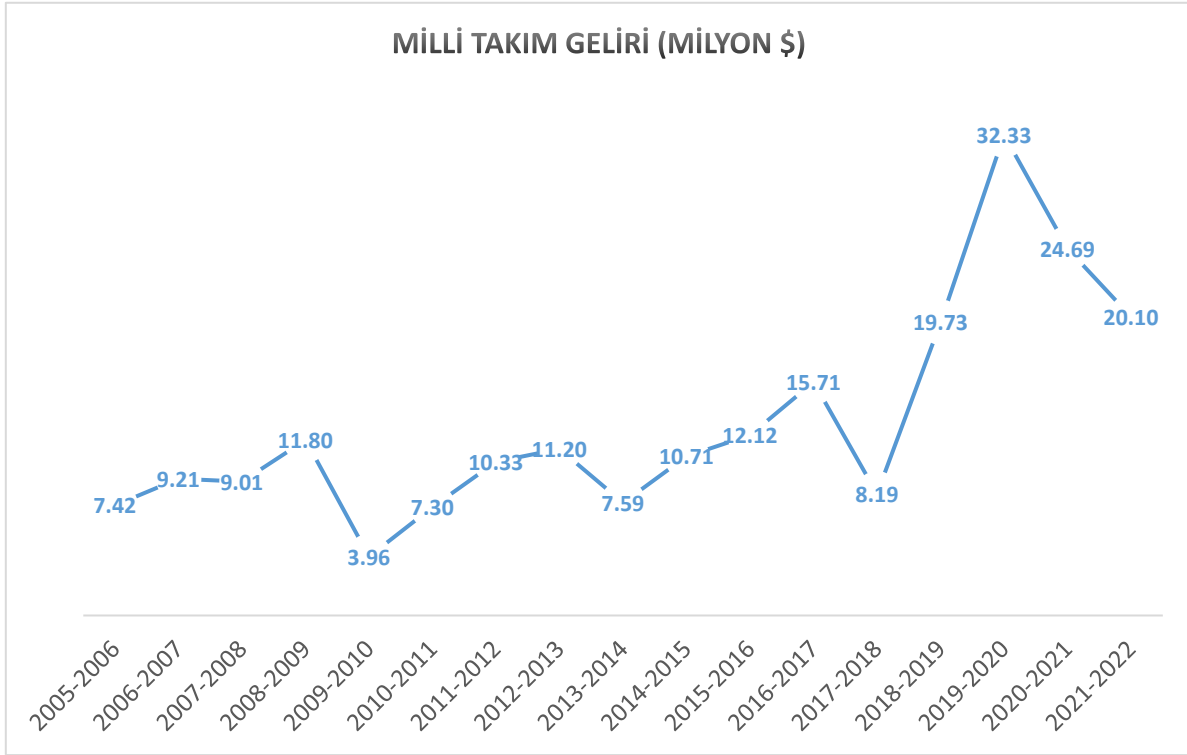
## **BULGULAR**

Farklı kaynaklardan elde edilerek çalışma ekinde (Ek-1 ve Ek 2) konsolide ve analiz edilmiş veriler, bu kısımda iki açıdan değerlendirmeye tabi tutulmuştur. İlk olarak, TFF Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelir ve giderleri 2005-2022 yıllarını içeren 17 dönemlik bir süreçte, mali durum bakımından analiz edilmiştir. Böylece Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelir ve giderlerinin seyri, bunların toplam TFF gelir ve giderleri içerisindeki görünümü ve mali dengenin yıllar itibariyle durumu belirlenmiştir. İkinci olarak,

belirlenen mali görünüm ile milli takımca elde edilen maç sonuçları, mali durum ile başarı arasındaki uyumu analiz etmek üzere karşılaştırılmıştır.

#### *Futbol Milli Takım Gelir ve Giderlerinin Genel Görünümü*

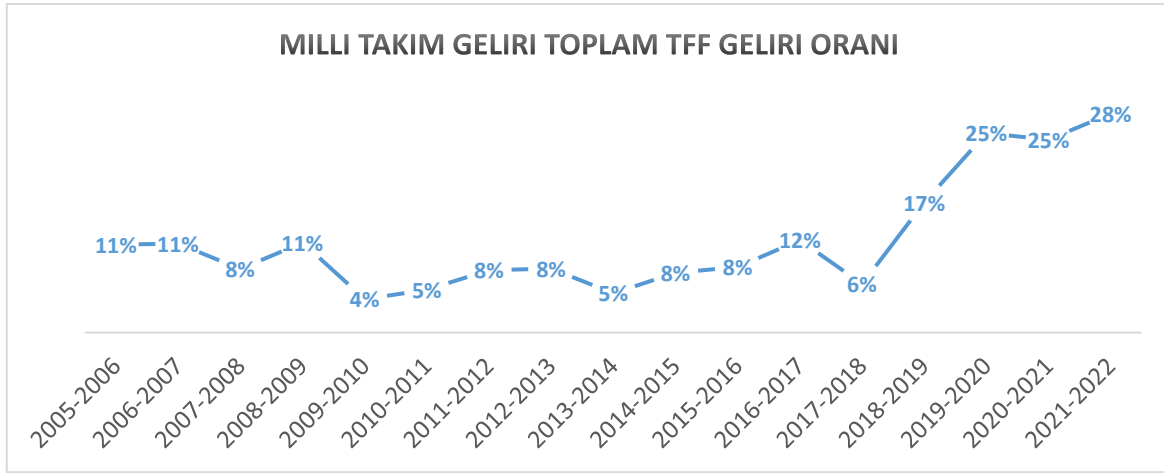
TFF tarafından milli takım faaliyetleri dolayısıyla elde edilen gelirlerin yıllar itibarıyla genel görünümü Şekil 1’de gösterilmiştir.



**Şekil 1.** Yıllar İtibarıyla Milli Takım Gelirleri

Şekil 1’de yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, yaklaşık 13 milyon dolar ortalama gelir elde edilmiştir. 2018 yılına kadar olan dönemde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetlerinden, bir yıl dışında (2015-2016), genellikle ortalamanın altında gelir elde edilmiştir. Özellikle 2018 yılından sonraki dört yıllık dönemde, faaliyetler sonucu elde edilen gelirlerde önemli ölçüde artış olmuş ve takip eden dört yıllık dönemde, istikrarlı biçimde ortalamanın üzerinde gelir elde edilmiştir. 2018 yılı öncesi ortalama gelir yaklaşık 9,5 milyon dolar seviyesindeyken, 2018 ve sonrasında yaklaşık ortalama 24 milyon dolar seviyelerine ulaşmıştır.

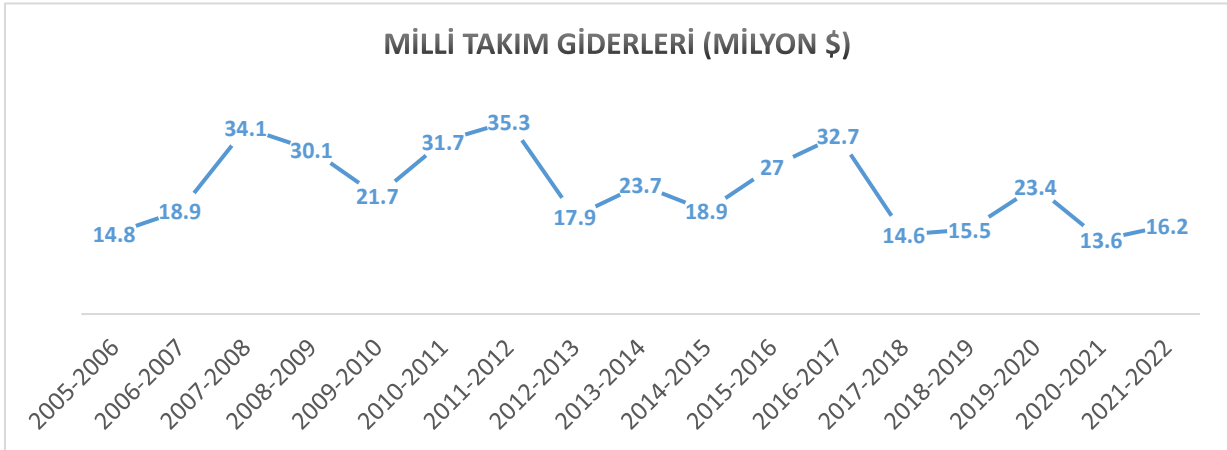
TFF, profesyonel ve amatör futbol, eğitim, sponsorluk, UEFA ve FIFA gelirleri gibi milli takım faaliyetleri dışında da gelirler elde etmektedir. Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelirlerinin toplam TFF gelirleri içerisindeki yıllar itibarıyla genel görünümü Şekil 2’de yer almaktadır.



**Şekil 2.** Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Gelirlerinin Toplam TFF Gelirlerine Oranı

Şekil 2’de yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takım faaliyetleri sonucu elde edilen gelirlerin, TFF toplam gelirlerine oranı, ortalamada yaklaşık %12 dolayında gerçekleşmiştir. 2018 yılına kadarki dönemde, Türkiye A Milli Erkek Futbol Takımı gelirlerinin payı, genellikle ortalamanın altında bir gelir seviyesindedir. Özellikle 2018 yılından sonraki dört yıllık dönemde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri sonucunda gelirlerde meydana gelen yüksek artış, TFF toplam gelirleri içindeki Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelirlerinin payını da önemli ölçüde arttırmış ve takip eden dört yıllık dönemde, ortalamanın üzerindeki gelir payı seviyeleri korunmuştur. 2018 yılına kadar toplam gelirler içindeki Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı gelirleri ortalama %8,2 seviyesinde iken 2018 ve sonrasında ortalama yaklaşık %23,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

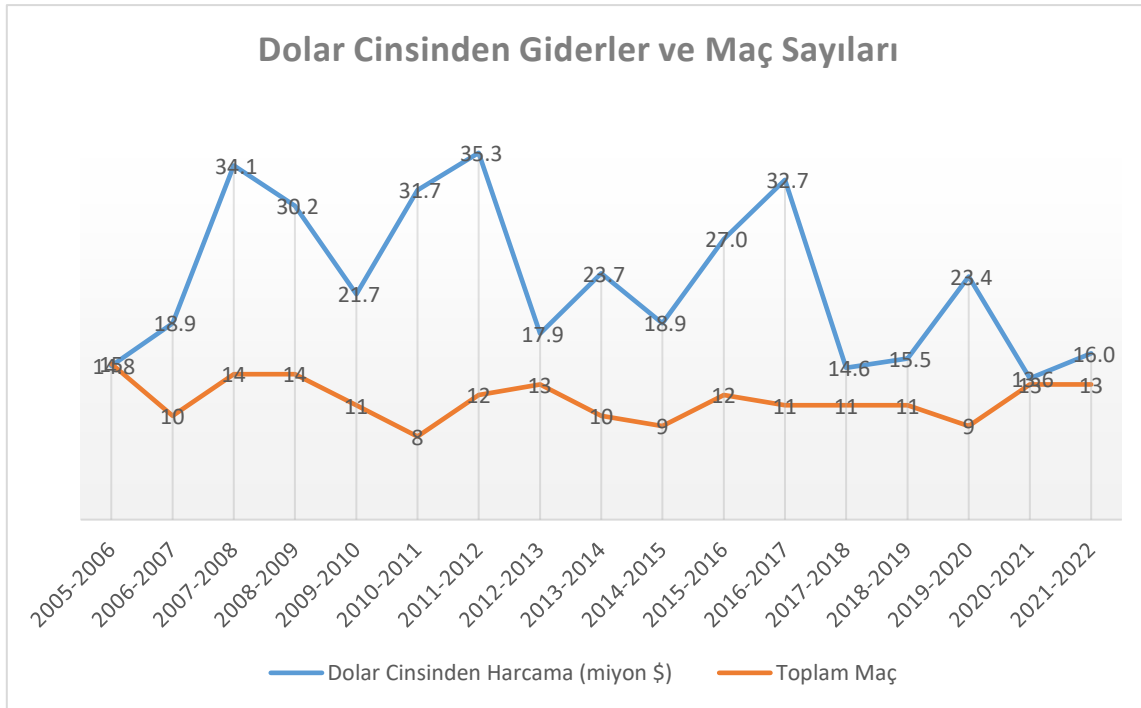
Gelirler ile birlikte bütçe dengesini belirleyen diğer bir kalem ise giderlerdir. Şekil 3, erkek futbol milli takım faaliyetleri için yıllar itibarıyla, dolar cinsinden yapılan giderlerin seyrini göstermektedir.



**Şekil 3.** Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Giderleri

Şekil 3'te yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, dolar cinsinden harcamalarda yıllar itibariyle bir istikrar olmadığı ve dalgalanmalar yaşandığı anlaşılmaktadır. Özellikle, 2007-2009, 2010-2012 ve 2015-2017 faaliyet dönemlerini kapsayan altı yıllık dönemde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı için 22,9 milyon dolar seviyesindeki tüm dönemler ortalamasının üzerinde yıllık harcamalar gerçekleştiği görülmektedir.

Giderlerdeki bu dalgalanmaların, ilgili dönemdeki faaliyetlerin temel kaynağı olan maç sayıları ile bir ilişkisi olup olmadığı, harcama-maç sayılarını gösteren Şekil 4 üzerinde analiz etmek gerekir.

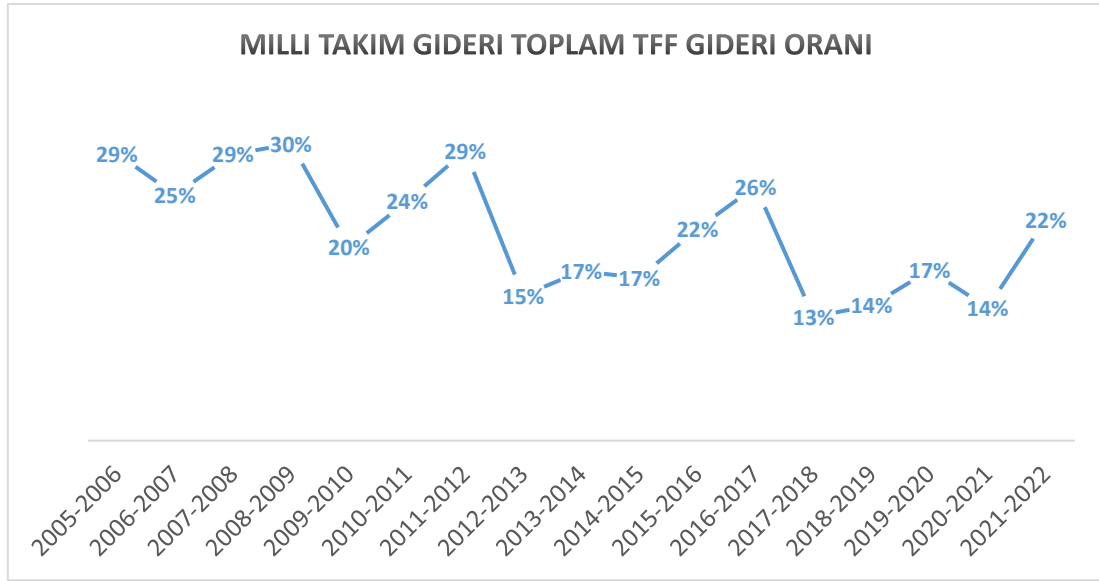


**Şekil 4.** Yıllar İtibarıyla Dolar Cinsinden Giderler ve Maç Sayıları

Şekil 4'te yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, maç sayıları ile yapılan harcamalar arasında da sistematik bir ilişki olmadığı değerlendirilebilir. Zira 2010-2011 ve 2015-2016 yıllarında, ortalamanın (yaklaşık 22,9 milyon dolar) üzerinde gider gerçekleşmiş olmasına karşın, ortalamanın (11,5 maç) altında 8 maç ile en az sayıda müsabaka gerçekleştirilmiştir.

TFF tarafından, profesyonel ve amatör futbol, eğitim, gelişim, örgüt ve tesis gibi milli takım faaliyetleri dışında da gider gerçekleştirilmektedir. Türkiye Erkek A Milli Futbol Takım giderlerinin, yıllar itibarıyla toplam TFF giderleri içerisindeki oranı Şekil 5'te yer almaktadır.

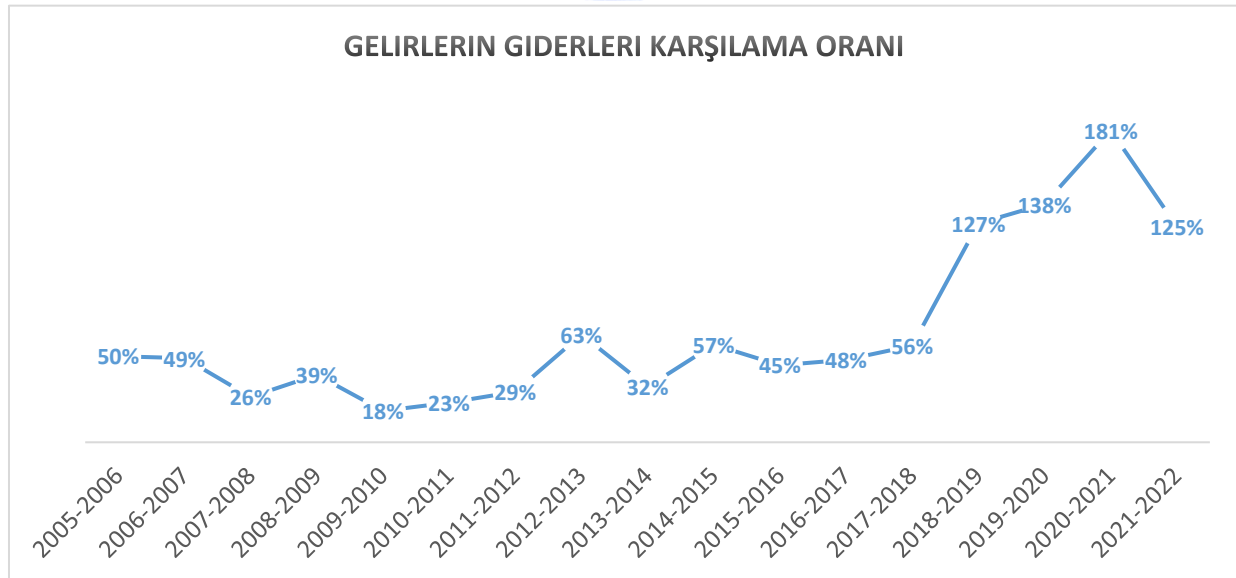




**Şekil 5.** Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Giderlerinin Toplam TFF Giderlerine Oranı

Şekil 5'te yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı için yapılan harcamaların, toplam TFF harcamaları içerisindeki oranının, ortalama %21 dolayında olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı için gerçekleşen giderler yıllar itibarıyla dalgalanma göstermektedir. 2009-2010, 2012-2015 ve 2017-2021 yılları arasındaki 8 yıllık dönemde, 17 yıl ortalamasının altında, diğer dönemlerde üzerinde gider gerçekleştiği görülmektedir.

Bir bütçe yönetimi faaliyeti olarak, münhasıran Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri çerçevesinde elde edilen gelirler ile giderlerin konsolide biçimde karşılaştırması, bütçe dengesi yani gelirlerin giderleri karşılama oranı ile değerlendirilebilir. Şekil 6, yıllar itibarıyla futbol milli takım gelirinin giderleri karşılama oranlarını göstermektedir.



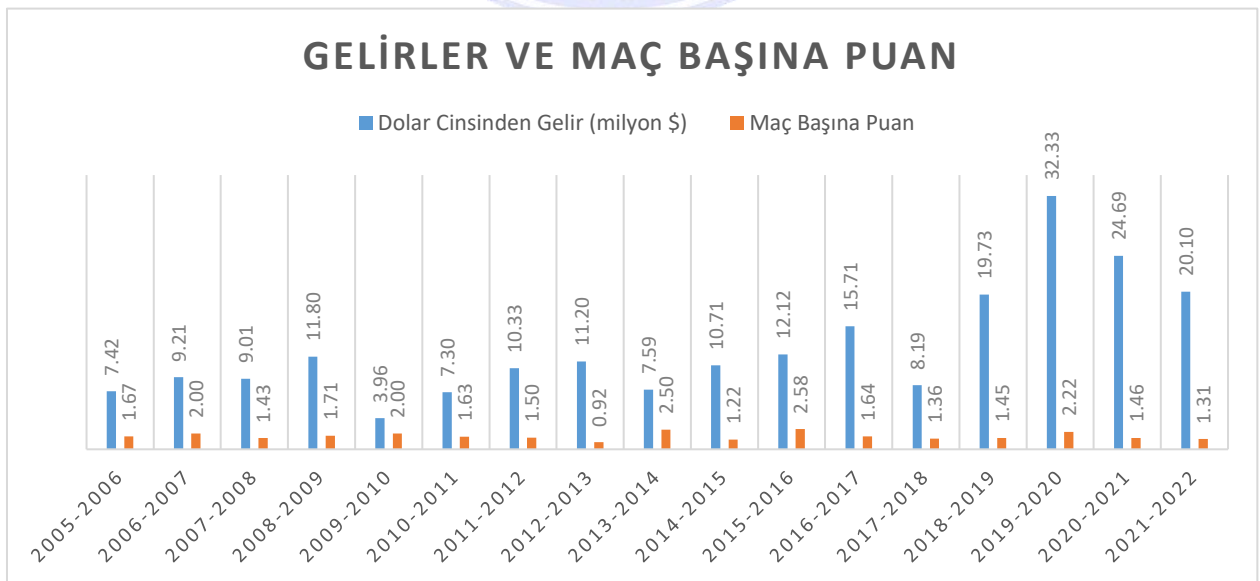
**Şekil 6.** Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Gelirlerinin Giderleri Karşılama Düzeyi

Şekil 6’da yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri sayesinde toplanan gelirlerin giderleri karşılama oranının ortalama %65 dolayında olduğu anlaşılmaktadır. 2005-2018 yılları arasındaki 13 yıllık dönemde, milli takım faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin giderleri karşılama oranının ortalamanın altında kaldığı (%41), 2018-2022 yıllarını kapsayan dört yıllık dönemde ise gelirlerin giderleri karşılama oranının ortalamalara göre yaklaşık 3,5 kat artarak dört yıllık ortalamada %143 seviyesine ulaştığı anlaşılmaktadır. Bu bakımdan son dört yıllık faaliyetlerin, toplam gelir-gider mali dengesi açısından geçmiş dönemlere kıyasla olumlu bir seyir gösterdiği değerlendirilebilir. Yani Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri sonucu elde edilen gelirler, bu faaliyetleri finanse etmek üzere yapılan harcamaları son dört yılda tamamen karşılamakta ve hatta fazla vermektedir.

#### *Erkek Futbol Milli Takım Gelir ve Giderleri ile Başarıların Karşılaştırılması*

TFF tarafından milli takım faaliyetleri kapsamında elde edilen gelirler ile giderlerin karşılaştırıldığı 2005-2022 yılları arasındaki 17 yıllık dönemde, 2018 yılına kadar toplam gelirlerin toplam giderleri karşılayacak seviyede olmadığı görülmektedir. Gelir-gider dengesi özellikle 2018 yılından itibaren, sürekli biçimde %100 oranının üzerinde gerçekleşmiştir. Mali durumdaki bu dönüşüm dikkat çekicidir. Bu bölümde, mali durum ile milli takım sportif faaliyetleri sonucunda elde edilen sonuçlar arasında bir ilişki olup olmadığı, dönemsel eğilimler çerçevesinde analiz edilecektir.

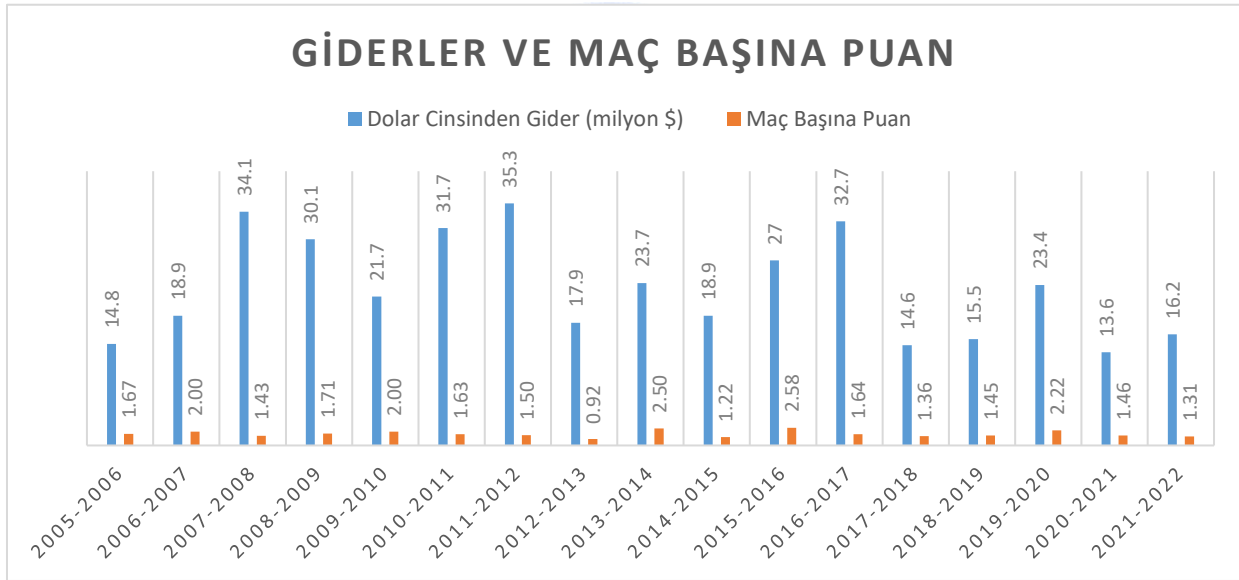
Şekil 7’de, futbol milli takım faaliyetlerinden elde edilen gelirler ile bu gelirlerin elde edildiği dönemlerde alınan müsabaka sonuçları karşılaştırılmaktadır.



**Şekil 7. Yıllar İtibarıyla Milli Takım Gelirleri ve Maç Başına Puanlar**

Şekil 7’de yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, 2018 yılına kadarki dönemde daha istikrarlı ve ortalama değerlerden (9,5 milyon dolar) çok fazla sapmayan gelir düzeylerine ulaşılmıştır. 2005-2018 dönemini içeren bu 13 yıllık dönemin, 8 faaliyet döneminde ortalamanın (1,68 puan) üzerinde maç başına puan ortalamalarına (1,70 puan) ulaşılmıştır. Oysa gelirlerin ortalamanın üzerinde olduğu 2018-2022 yılları arasındaki 4 yıllık dönemin sadece birinde (2019-2020) ortalamanın üzerinde maç başına puan seviyesine ulaşılabilmektedir ve bu dört yıl ortalaması (1,61 puan), genel ortalamanın altındadır. Bu verilere göre elde edilen gelirler ile maç başına puanlar arasında aynı yönde sistematik bir ilişki olmadığı değerlendirilebilir.

Şekil 8’de, milli takım giderleri ile incelenen dönemlerde elde edilen sonuçların maç başına seviyesi karşılaştırmaktadır.

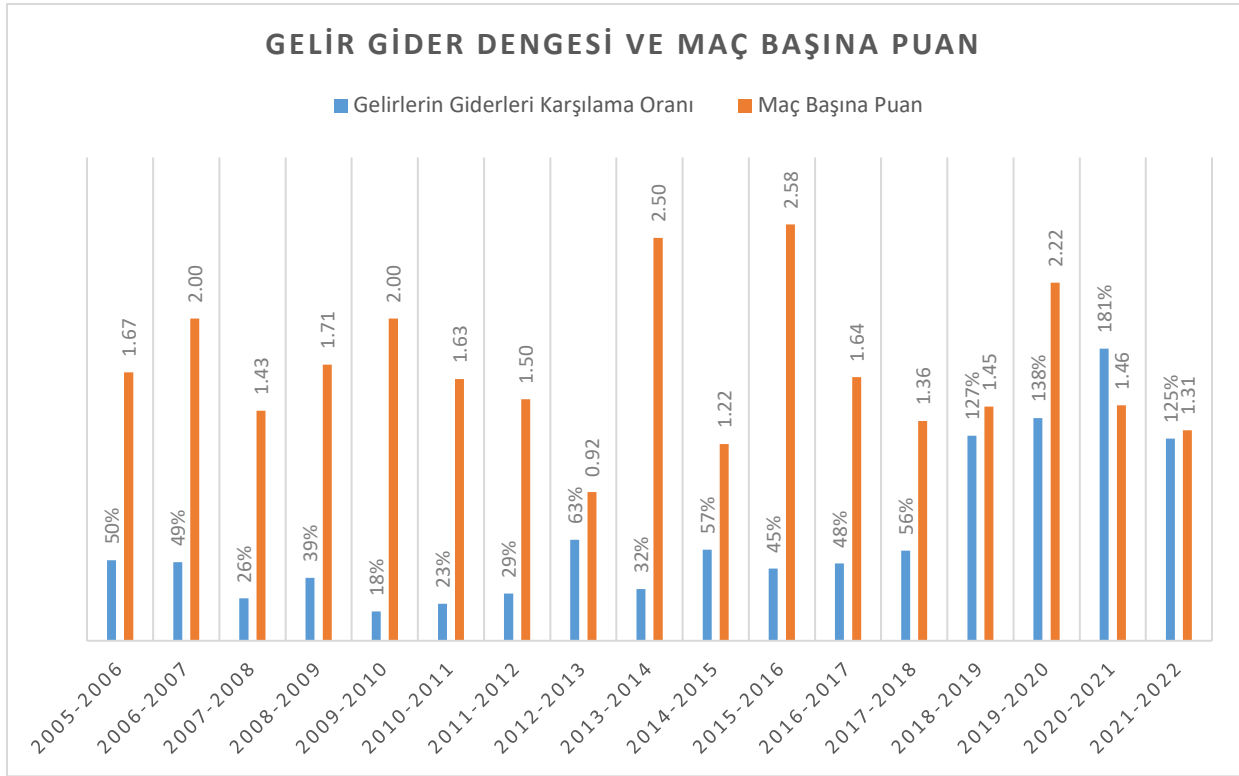


Şekil 8. Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Giderleri ve Maç Başına Puanlar

Şekil 8’de yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, milli takım için yapılan harcamaların, ortalama 22,9 milyon dolar seviyesinde olduğunu ve tüm zamanların en yüksek gider seviyesine ulaşıldığı 2007-2008 (34,1 milyon dolar) ve 2011-2012 (35,3 milyon dolar) yıllarında, sırasıyla 1,43 ve 1,50 maç başına puan ortalamalarına yani ortalamanın (1,68 puan) altında puanlara ulaşıldığı anlaşılmaktadır.

Ortalamanın (22,9 milyon dolar) altında harcama yapılan 2005-2007 ile 2009-2010 yıllarını içeren 3 yıllık dönemde ise sırasıyla 1,67, 2,00 ve 2,00 maç başına puan ortalamalarına yani ortalamanın (1,68 puan) üzerinde puanlara ulaşılabilmektedir.

Gelir-gider dengesi ile milli takım başarıları arasındaki ilişki analiz edildiğinde ise Şekil 9’daki gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır.



**Şekil 9.** Yıllar İtibarıyla Futbol Milli Takım Gelir-Gider Dengesi ve Maç Başına Puanlar

Şekil 9’da yer alan verilere göre, incelenen 17 yıllık faaliyet döneminde, milli takımın ortalamanın üzerinde (1,68 puan) maç başına puana ulaştığı 6 dönemden sadece 2019-2020 döneminde gelirin giderleri karşılama oranının %100’un üzerinde olduğunu, başarının yüksek olduğu 2006-2007, 2008-2010, 2013-2014 ve 2015-2016, dönemlerinde ise gelirlerin giderleri karşılayamadığı anlaşılmaktadır. Dahası maç başına puanın en yüksek olduğu 2015-2016 döneminde, gelirlerin giderleri karşılama oranının, ortalamanın (% 65) altında olduğu, gelir-gider dengesinin en yüksek olduğu (%181) 2020-2021 döneminde ise ortalamanın altında (1,46 puan) maç başına puan seviyelerine ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Özellikle 2018-2022 yıllarını kapsayan son dört yılda gelirlerin giderleri karşılama oranı, ortalamanın (%65) üzerinde, hatta %100 düzeyinin de üzerinde olumlu bir seviyede gerçekleşirken, bu dönemde maç başına elde edilen puanların, ortalamanın (%1,68) altında (1,61 puan) gerçekleştiği anlaşılmaktadır (EK 1). Bu değerlendirmeler çerçevesinde, gelir-gider dengesi ile başarı arasında, aynı yönde ve sistematik bir ilişki olmadığı yani gelir-gider dengesinin olumlu olduğu her dönemde yüksek başarılarla ulaşılamadığı değerlendirilebilir.

## TARTIŞMA

Futbol ekonomisinin gelişmeye başlaması ile birlikte, sportif faaliyetler için yapılan harcamalar ve bu faaliyetlerden elde edilen gelirler artmaya başlamıştır. Yani ekonomik

pazarın genişlemesi ile birlikte, faaliyetlerin finansal yönü ve elde edilen sonuçların ya da elde edilen sonuçlar ile finansal yönde yaşanan gelişmelerin ilişkisinin daha fazla tartışılmaya başlandığı söylenebilir.

Futbol ekonomisinin büyümesi ve sosyal yönü aşan ve piyasa koşullarında yönetilen bir faaliyet haline gelmesi ile birlikte, başarı elde etmek, bunu sağlamak üzere harcamalar yapmak ve elde edilen sonuçların gelirlere yansımalarını beklemek yani başarı ile mali pozisyon arasındaki uyumu analiz ederek planlar oluşturmak, bu alandaki temel stratejilerden biri haline gelmiştir.

Bu araştırmada, 2005-2022 döneminde, TFF tarafından Erkek A Milli Futbol Takım faaliyetleri çerçevesinde gerçekleşen gelir ve giderler iki açıdan analiz edilmiştir. Birincisi, gelir ve giderler ile mali dengenin yıllar itibariyle seyri incelenmek üzere mali analize tabi tutulmuştur. İkinci olarak, mali yapının ortaya koyduğu performans ile milli takım başarıları arasındaki ilişki, gelirler-maç başına puanlar, giderler-maç başına puanlar, gelir-gider dengesi ile maç başına puanların karşılaştırılması suretiyle analiz edilmiştir. Bu karşılaştırmalar, mali performans ile sportif başarı arasında uyum olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, 2005-2022 yıllarını kapsayana 17 yıllık dönemde, gelir, gider, maç başına puan açısından yapılan analizler çerçevesinde aşağıdaki özet sonuçlar elde edilmiştir (EK 1, 2);

- Son dört yılda gelirlerde önemli artış söz konusudur. Artış ortalaması geçmiş yıllar ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır (9,5 milyon dolardan 24 milyon dolara) (Şekil 1),

- Toplam TFF gelirleri içindeki futbol milli takım gelirlerinin oranı, 2018 yılı ve devamında yaklaşık 3 kat artmıştır (%8,2'den %23,5'e) (Şekil 2),

- Giderler yıllar itibariyle sürekli biçimde dalgalanma halindedir, giderlerdeki dalgalanma, o dönemde gerçekleşen maç sayılarındaki değişim ile de açıklanamamaktadır (Şekil 3, 4, 5),

- Gelirlerin giderleri karşılama oranı, 2018 sonrasındaki dört yıllık dönemde yaklaşık 3,5 kat artarak, dört yıl ortalaması %143 düzeyinde gerçekleşmiştir (Şekil 6),

- Gelirlerin ortalamalara yakın olduğu 2018 yılı öncesi dönemde, maç başına ortalamaların üzerinde (1,70 puan), gelirlerin ortalamasının üzerinde olduğu 2018 yılı sonrası dört yıllık dönemde ise ortalamasının altında (1,61 puan) maç başına puan seviyelerine ulaşılmıştır (Şekil 7),

- Giderler ile ma başına puanlar arasında da sistematik bir ilişki olmamış, giderlerin en yüksek olduğu bazı dönemlerde, ortalamaların altında ma başına puan seviyelerine, giderlerin ortalamasının altında olduğu bazı dönemlerde de ortalamasının üzerinde ma başına puan seviyelerine ulaşılmıştır (Şekil 8),

- Gelir-gider dengesi (gelirlerin giderleri karşılama gücü) ile elde edilen maç sonuçları arasında da istikrarlı bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır (Şekil 9). Zira gelir-gider dengesinin olumlu olduğu her dönemde yüksek başarılar, olumsuz olduğu her dönemde de düşük başarılar elde edilmemiştir(Şekil 9).

Özetle, incelenen dönemlerde, mali performans ile başarı arasında dalgalanmalar olduğu gözlemlenmektedir (Şekil 7-9). Özellikle, 2018 yılı ve sonrasındaki son dört yılda, TFF erkek futbol mili takım faaliyetleri sonucu oluşan gelir, gider ve denge bakımından ulaşılan pozitif yöndeki gelişmelere karşın ma başına elde edilen ortalamasının altındaki başarı seviyeleri (1,61 puan), mali performans ile elde edilen başarılar arasında aynı yönde, sürekli ve istikrarlı bir uyum olmadığını göstermektedir. (EK 1, 2)

Futbolda başarının ölçülmesinde, futbol örgütlerince belirlenen sıralamalar ya da turnuvalarda elde edilen sonuçlar gibi farklı ölçütlerin kullanıldığı çalışmalar yapılmıştır (Hoffman ark., 2002; Wehrhahn, 2013). Esasen gerek turnuvaların nihai sonuçları gerekse dönemlere bağlı olarak oluşturulan takım ya da ülke sıralamalarını belirleyen ana unsur, müsabakalar sonucunda ulaşılan başarılardır.

Öte yandan, futbolda ulaşılan sonuçlar üzerinde etkili olan faktörleri araştıran çalışmalar da yapılmıştır. Bunların bir kısmı, teknik, taktik, şut sayısı gibi müsabaka alanında gösterilen performans ile başarı arasındaki ilişkileri araştırmıştır (Szwarc, 2007; Lago-Ballesteros ve Lago-Peñas, 2010; Lepschy ark., 2020). Bazı araştırmalar ise sporcu motivasyonuna doğrudan etki edebilecek olan ücret gibi unsurlar ile başarı arasındaki ilişkilere odaklanmıştır. Bu çerçevede, Carmichael ve arkadaşları (2011), gelirin saha başarıları ile pozitif yönde ilişki halinde olduğu ve ücret harcamalarının sistematik olarak oyuncu performanslarını yansıttığını ortaya koymuşlardır. Benzer bazı araştırmalarda ise sporcu kazanımlarının doğrudan başarı üzerinde etkisi olup olmadığı araştırılmış ve sporcu ücretleri ile elde edilen sonuçlar arasında ilişki olduğu teyit edilmiştir (Madsen ark.,2017; Leksowski, 2021). Yani daha yüksek ücret elde eden sporcunun, daha yüksek başarı elde etmek üzere motive olabileceği değerlendirilmektedir.

Futbolda başarıya etki eden makro ve yapısal konularda da araştırmalar yapılmıştır. Garcia ve arkadaşları (2007), uluslararası düzeydeki başarılarla etki eden demografik ve ekonomik faktörleri araştırırken, Gasquez ve Royuela (2016), ekonomi, demografi, hava koşulları, futbol kurumları ve coğrafyanın, uluslararası düzeydeki performans üzerinde etkili olduğunu paylaşmışlardır. Ülke gelir düzeyi ile ilgili yapılan araştırmada, Hoffmann ve arkadaşları (2007), futbol performansı ile ülkelerin milli gelirleri arasındaki ilişki üzerine çalışmışlardır. Benzer çalışma Mourao ve Teixeira (2015) tarafından da yapılmış ve gelir eşişsizliğinin ülkelerin futbol liglerinin rekabet dengesi üzerindeki etkileri hakkında sonuçlara ulaşılmıştır.

Futbolda başarı, bütünsel bir ülke yönetimi bağlamında da araştırılmıştır. Bu çerçevede, Leeds ve Leeds (2009), ülkelerin siyasal rejimleri ile geçmişten gelen miras ve kurumlarının futbol performansı üzerindeki etkilerini araştırdığı çalışmalarında, ülkelerin kulüp takımlarının uluslararası düzeydeki başarılarının, milli takımın başarılarını da olumlu etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Mali performans ile ilgili çalışmalar ise daha ziyade kulüplerin performansları çerçevesinde araştırılmıştır. Bu çalışmalarda birbirlerinden farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu bağlamda, Sakınç ve arkadaşları (2017) finansal performans ile başarı arasında pozitif yönde ilişkili olmadığını belirlerken, Pereira (2018), kulüpler düzeyinde yaptığı ve 36 kulübü kapsayan araştırmasında, mali bakımdan istikrarlı olan kulüplerin daha iyi sportif sonuçlar elde ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

TFF Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan mali performans ile müsabaka başarılarını karşılaştıran ve mali-sportif performans uyumunu ya da uyumsuzluğunu araştıran bu çalışma ise literatüre, ulusal düzeydeki bir uygulama örneğinin bulguları çerçevesinde katkı sağlamaktadır. Çalışma bulguları, milli takım düzeyindeki olumlu/olumsuz mali durumun, her zaman olumlu/olumsuz bir sportif performansa eşlik etmeyebileceğini göstermiştir.

## **SONUÇ ve ÖNERİLER**

---

Sportif başarı ve mali durumu karşılıklı analiz eden bu çalışmada elde edilen sonuçlar; TFF tarafından Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı faaliyetleri kapsamında oluşan gelir ve gider yapısı ile gelir-gider dengesinin yıllar itibariyle değişken bir seyre sahip olduğunu göstermektedir. Ancak son dört yıllık dönemde (2018-2022) gelirler ve gelir-gider dengesi bakımından geçmiş yıllara göre daha olumlu bir görünümün oluştuğu anlaşılmaktadır (şekil

1-6). Bu son dört yıllık dönemde gelirler sürekli biçimde ortalamanın üzerinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde giderler ise bir yıl dışında ortalamanın altında gerçekleşmiş ancak dört yıl ortalaması, incelenen tüm dönemler ortalamasının altında olmuştur (EK 1). Bu olumlu gelişmeler, 2018-2022 dönemini içeren son dört yıllık dönemde, gelir-gider dengesinin de olumlu yönde ve sürekli biçimde %100 oranının üzerinde bir seyir göstermesini sağlamıştır (Şekil 6). Araştırma sonuçları, gelir, gider, gelir-gider dengesi bakımından, son dört yılda olumlu bir gelişim sürecine girildiğini gösterse de yıllar itibariyle istikrarlı olmayan, dalgalı bir görünüm olduğunu ortaya koymaktadır.

TFF Türkiye Erkek A Milli Futbol Takımı mali durumu ile ilgili görünüm ile sportif sonuçlar arasındaki uyum bakımından; daha fazla gelir elde edilen ya da harcama yapılan her dönemde istikrarlı biçimde daha yüksek başarılarla ulaşıldığını söylemek mümkün değildir. Yani gelir ya da giderlerin yüksek olması, her zaman maç başına elde edilen sonuçların yüksek olduğu bir döneme eşlik etmemiştir. Bu değerlendirme, gelir-gider dengesinin %100'ün üzerinde olduğu son dört yıllık dönem için de geçerlidir. Zira bu dört yıllık dönemin ortalamasında (1,61 puan), genel ortalamanın (1,68 puan) altında maç başına puan düzeylerine ulaşılmıştır (EK 2).

Milli takımlarla ilgili sportif başarılar üzerinde, mali performans dışında etkisi olan birçok faktör olabilir. Bir sportif müsabakanın sonucu, sadece o müsabakada gerçekleştirilen performans ile ilgili de değildir. O performansın elde edilmesi sürecine etki eden birçok yönetsel faaliyet sonuçlara etki edebilir. Özellikle uluslararası sportif performans açısından, ülkeye özgü kültür, demografi ve coğrafya gibi temel faktörler yanında, kişi başına düşen zenginliğin dahi futboldaki performansı etkileyebildiği değerlendirilmektedir (Hoffmann ark., 2002, 271). Öte yandan, oyuncularını motive eden ve performanslarını etkileyen araçlar çeşitlidir. Kulüp düzeyinde, oyuncuların elde etmesi olası finansal kazanç, oyuncu performansı üzerinde daha fazla etki edebilirken, milli takımlardaki sportif faaliyetlerin, bir ulusu temsil etmek gibi finansal alanın dışında olan ve başarı üzerinde son derece belirleyici olabilecek yönleri vardır. Dolayısıyla bu araştırma ile elde edilen sonuçların sınırlılıklar taşıdığı kabul edilmeli ve bulgular ihtiyatlı biçimde değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen bulgular, Türkiye Futbol Federasyonunun A Milli Erkek Futbol Takımı faaliyetleriyle ilgili gelir ve giderlerinin analizi çerçevesinde ortaya konulan mali performans ile milli takımın sportif başarıları arasında istikrarlı bir ilişki bulunmadığını ortaya koymaktadır. Yani mali durumun olumlu ya da olumsuz olduğu dönemlerle uyumlu ve istikrarlı şekilde, olumlu ya da olumsuz bir sportif başarı seviyesine ulaşamamıştır. Bulgular,



futbol faaliyetleri kapsamındaki mali durumu önemsizleştiren bir durum olarak yorumlanmamalı, özellikle milli takım seviyesindeki sportif başarı arayışında, mali durumun istikrarlı bir belirleyici olmayacağı şeklinde değerlendirilmelidir. Dolayısıyla futbol milli takımı başarılarının arttırılması bağlamındaki tartışmalarda, mali performanstan önce, başarı üzerinde daha fazla etki edebilecek spor kültürü, adanmışlık gibi farklı değişkenler olacağı dikkate alınmalıdır. Gelecekteki tartışmalar bu değişkenlerin neler olduğu ve başarıya nasıl etki ettikleri konularında olabilir.

## **KAYNAKLAR**

---

- Ahlert, G. (2001). The economic effects of the Soccer World Cup 2006 in Germany with regard to different financing. *Economic Systems Research*, 13(1), 109-127.
- Aktifbank. (2022), Ekolig, 2021-2022 Sezonu, Futbol Ekonomisi Raporu, İstanbul (<https://www.aktifbank.com.tr/api/uploads/20221215102700210.pdf>, Erişim:23.09.2023)
- Aza Conejo, R., Baños-Pino, J., Canal Dominguez, J. F., Rodriguez Guerrero, P. (2007). The economic impact of football on the regional economy. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 2(5-6), 459-474.
- Carmichael, F., McHale, I., Thomas, D. (2011). Maintaining market position: team performance, revenue and wage expenditure in the English premier league. *Bulletin of Economic Research*, 63(4), 464-497.
- Dobson, S. ve Goddard, J. (2001), *The Economics of Football*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- García, P. C., Castro, J. A. D., & Santos, J. M. S. (2007). The economic geog-raphy of football success: Empirical evidence from european cities. *Rivista Di Diritto Ed Economia Dello Sport*, 3 (2), 67-88.
- G'asquez, R. & Royuela, V. (2016). The determinants of international foot-ball success: A Panel Data Analysis of the Elo Rating. *Social Science Quarterly*, 97 (2), 125-141
- Hoffmann, R., Ging, L. C., Ramasamy, B. (2002). The socio-economic determinants of international soccer performance. *Journal of Applied economics*, 5(2), 253-272.
- Horrigan, J. O. (1968). A Short History of Financial Ratio Analysis. *The Accounting Review*, 43(2), 284-294.

- Karpavicius, T. ve Jucevicius, G. (2009). The application of the business system concept to the analysis of football business. *Engineering Economics*, 63(4), 86-95.
- Khaitovich, K. F. (2023). The Most Popular Sports in The World. *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*, 17, 92-95.
- Lago-Ballesteros, J., Lago-Peñas, C. (2010). Performance in team sports: Identifying the keys to success in soccer. *Journal of Human kinetics*, 25(2010), 85-91.
- Lepschy, H., Wäsche, H., Woll, A. (2020). Success factors in football: an analysis of the German Bundesliga. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20(2), 150-164.
- Leksowski, Ł. (2021). Relationship between sport and financial performance in top European football clubs. *Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie*, 49(1), 41-59.
- Leeds, E. M., Leeds, M. A. (2009). International soccer success and national institutions. *Journal of Sports Economics*, 10 (4), 369-390.
- Madeiro, G. (2007). Sport and power: globalization and merchandizing in the soccer world. *Society and Business Review*, 2(3), 287-298.
- Madsen, D. Ø., Stenheim, T., Boas Hansen, S., Zagheri, A., Grønseth, B. O. (2018). Wage expenditures and sporting success: An analysis of Norwegian and Swedish football 2010–2013. *Cogent Social Sciences*, 4(1), 1457423.
- Mourao, P. R., Teixeira, J. S. (2015). Gini playing soccer. *Applied Economics*, 47 (49), 5229–5246.
- Qorbani, M., Sheikh, J. M. ve Bagheri, M. (2012). A comparative study of how to finance professional football premier leagues in Iran and England, *Scholarly Journal of Business Administration*, 2(7), 144-149
- Pereira, T. M. V. (2018). The relation of financial performance and the sports performance in football clubs. *Dissertation Master in Finance, Universidade do Porto*
- Roberts, A., Roche, N., Jones, C., Munday, M. (2016). What is the value of a Premier League football club to a regional economy?. *European Sport Management Quarterly*, 16(5), 575-591.

- Saayman, M., Rossouw, R. (2008). The economic value of the 2010 Soccer World Cup. *Acta Commerci*, 8(1), 1-14.
- Sakinç, İ., Açıklım, S., Soygüden, A. (2017). Evaluation of the relationship between financial performance and sport success in European football. *Journal of Physical Education and Sport*, 17, 16-22.
- Schwartz, D. A. (2021). *Modern Sports around the World: History, Geography, and Sociology*. Bloomsbury Publishing USA.
- Szymanski, S. (2010). *Football economics and policy*. Springer.
- Szwarc, A. (2007). Efficacy of successful and unsuccessful soccer teams taking part in finals of Champions League. *Research Yearbook*, 13(2), 221-225.
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: endüstriyel futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26(2), 89-114.
- Türkiye Futbol Federasyonu 2005-2022 Dönemleri Mali Tabloları (<https://www.tff.org/default.aspx?pageId=461>)
- Türkiye Futbol Federasyonu 2005-2022 Dönemleri Milli Takım Maç Sonuçları (<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=425>, Erişim:01.08.2023)
- TC. Merkez Bankası 2005-2022 Dönemleri Mayıs Ayı Dolar Kurları ([https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar\\_tr.html](https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html), Erişim:01.08.2023)
- Waalkes, S. (2017). Does soccer explain the world or does the world explain soccer? *Soccer and globalization. Soccer & Society*, 18(2-3), 166-180.
- Wehrhahn, R. (2013). *The determinants of football performance in Europe*. Bachelor Thesis, Florida Atlantic University, Florida

## EKLER

### EK-1 Türk Futbol Milli Takımı Mali Görünümü

Dönem (Haziran- Mayıs)	Milli Takım Gelirleri (TL)	Milli Takım Giderleri (TL)	TFF Toplam Geliri	TFF Toplam Gideri	Milli Takım Geliri Toplam TFF Geliri Oranı	Milli Takım Gideri Toplam TFF Gideri Oranı	Gelirlerin Giderleri Karşılama Oranı	Dolar Cinsinden Gelir (\$)	Dolar Cinsinden Gider (\$)
2005-2006	11.568.876,85	23.113.887,31	103.639.559,76	79.239.110,27	11%	29%	50%	7.415.946,70	14.816.594,43
2006-2007	12.120.172,14	24.829.869,59	107.354.900,01	99.314.262,72	11%	25%	49%	9.205.660,14	18.859.083,69
2007-2008	10.866.911,81	41.180.578,78	134.245.583,50	141.437.794,66	8%	29%	26%	9.005.479,25	34.126.608,75
2008-2009	18.112.973,00	46.265.441,00	158.705.285,00	153.266.077,00	11%	30%	39%	11.803.827,31	30.150.173,35
2009-2010	6.207.618,00	34.003.411,00	146.274.052,00	172.764.852,00	4%	20%	18%	3.962.730,93	21.706.614,11
2010-2011	11.578.839,00	50.279.438,00	213.063.088,00	206.446.265,00	5%	24%	23%	7.301.115,45	31.704.040,61
2011-2012	19.013.141,00	64.973.621,00	239.911.867,17	220.341.067,00	8%	29%	29%	10.330.982,94	35.304.075,74
2012-2013	21.112.059,00	33.712.900,00	259.533.145,00	228.204.706,00	8%	15%	63%	11.204.786,65	17.892.421,19
2013-2014	15.884.048,00	49.523.322,00	318.440.554,00	287.241.796,00	5%	17%	32%	7.594.209,22	23.677.243,26
2014-2015	28.475.278,00	50.286.104,00	374.329.948,00	303.814.117,00	8%	17%	57%	10.710.226,05	18.913.793,96
2015-2016	35.782.476,00	79.862.888,00	429.247.834,00	370.943.065,00	8%	22%	45%	12.123.488,40	27.058.406,91
2016-2017	55.508.888,00	115.595.158,00	472.359.154,00	447.227.606,00	12%	26%	48%	15.709.766,23	32.714.993,49
2017-2018	36.697.424,00	65.462.369,00	595.410.759,00	519.921.646,00	6%	13%	56%	8.189.926,80	14.609.527,09
2018-2019	115.657.753,00	90.900.735,00	699.226.036,00	660.502.906,00	17%	14%	127%	19.732.440,41	15.508.630,34
2019-2020	220.322.186,00	159.290.475,00	869.600.635,00	918.932.289,00	25%	17%	138%	32.334.701,05	23.377.627,02
2020-2021	209.799.021,00	115.704.386,00	855.243.658,87	855.243.658,87	25%	14%	181%	24.685.141,90	13.613.882,34
2021-2022	329.451.444,00	262.570.477,00	1.184.743.535,00	1.168.095.906,66	28%	22%	125%	20.103.703,04	16.022.509,52
<b>Toplam</b>	<b>1.158.159.108,80</b>	<b>1.307.555.060,68</b>	<b>7.161.329.594,31</b>	<b>6.832.937.125,18</b>	<b>201%</b>	<b>363%</b>	<b>1108%</b>	<b>221.414.132,46</b>	<b>390.056.225,80</b>
<b>Ortalamalar</b>	<b>68.127.006,40</b>	<b>76.915.003,57</b>	<b>421.254.682,02</b>	<b>401.937.477,95</b>	<b>12%</b>	<b>21%</b>	<b>65%</b>	<b>13.024.360,73</b>	<b>22.944.483,87</b>

**Kaynak:** <https://www.tff.org/default.aspx?pageId=461>, [https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar\\_tr.html](https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html) kaynaklarından yararlanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

<sup>1</sup> Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ankara/TÜRKİYE, ORCID ID: 0000-0002-5046-4730, mehmetkocdemir@hotmail.com,

**EK-2 Türk Futbol Milli Takımı Maç Sonuçları ve Maç Başına Puan ile Harcama Görünümü**

<b>Dönem (Haziran-Mayıs)</b>	<b>Galibiyet</b>	<b>Beraberlik</b>	<b>Mağlubiyet</b>	<b>Toplam Maç</b>	<b>Toplam Puan</b>	<b>Maç Başına Puan</b>	<b>Puan Başına Gider (\$)</b>
2005-2006	6	7	2	15	25	1,67	592.663,78
2006-2007	6	2	2	10	20	2	942.954,18
2007-2008	5	5	4	14	20	1,43	1.706.330,44
2008-2009	7	3	4	14	24	1,71	1.256.257,22
2009-2010	7	1	3	11	22	2	986.664,28
2010-2011	4	1	3	8	13	1,63	2.438.772,35
2011-2012	5	3	4	12	18	1,5	1.961.337,54
2012-2013	3	3	7	13	12	0,92	1.491.035,10
2013-2014	8	1	1	10	25	2,5	947.089,73
2014-2015	3	2	4	9	11	1,22	1.719.435,81
2015-2016	10	1	1	12	31	2,58	872.851,84
2016-2017	5	3	3	11	18	1,64	1.817.499,64
2017-2018	4	3	4	11	15	1,36	973.968,47
2018-2019	4	4	3	11	16	1,45	969.289,40
2019-2020	6	2	1	9	20	2,22	1.168.881,35
2020-2021	4	7	2	13	19	1,46	716.520,12
2021-2022	5	2	6	13	17	1,31	942.500,56
<b>Toplam</b>	<b>92</b>	<b>50</b>	<b>54</b>	<b>196</b>	<b>326</b>	<b>28,61</b>	<b>21.504.051,82</b>
<b>Ortalamalar</b>	<b>5,41</b>	<b>2,94</b>	<b>3,18</b>	<b>11,53</b>	<b>19,18</b>	<b>1,68</b>	<b>1.264.944,22</b>

**Kaynak:** <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=461>, <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=425>, [https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar\\_tr.html](https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html) kaynaklarından yararlanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır